

ПОГЛЯДИ НА ІСТОРІЮ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В БОРОТЬБІ З НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ

А.Ф. Кисельов, Г.В. Грищенко, В.С. Черно, Ю.К. Хілько

Указ Президента України "Про всенародне відзначення 60-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників" сприяє науковому висвітленню подій, які розвивалися в регіонах.

Мета дослідження – вивчити та проаналізувати архівні документи діяльності обласної підпільної організації "Миколаївський центр" за часи окупації з серпня 1941 р. по березень 1944 р. і визначити роль медичних працівників в боротьбі з окупантами (ДПМО, фонд 7, оп. 1, спр. 332, 344; фонд 10, оп. 1, спр. 20-36; спр. 31-41-47, арк. 1, 32, 34, 76).

Встановлено, що за два місяці до окупації Миколаєва були створені підпільний обком і міськом, який пізніше мав назву "Миколаївський центр", керівником якого був призначений кадровий офіцер Лягін Віктор Іванович (посмертно йому було присвоєно звання Героя Радянського Союзу). В центрі була створена медична група, яку очолив лікар обласної лікарні Мельниченко Андрій Іванович, демобілізований кадровий офіцер Радянської армії. До підпільної діяльності Андрій Іванович залучив довірених осіб – лікарів, фельдшерів, акушерок, медичних сестер, лаборанта і рентгенотехніка.

Чітка і цілеспрямована боротьба з окупантами розпочалась лише навесні 1942 р., коли німці розпочали відправку молоді в Німеччину, вивезення державного майна, зерна, худоби та інших цінностей господарства області.

"Миколаївський центр" дає завдання медичній групі зірвати відправку молоді до Німеччини, зберегти медичне обладнання, апаратуру і медикаменти до приходу радянських військ. Лікарі Сотська З.А., Абутидзе Г.О. забезпечували огляд молоді та видавали фіктивні довідки про хвороби. Лікарі А.І. Мельниченко, В.Н. Лельчицький здійснювали переведення офіцерів з табору військовополонених для різних медичних операцій, а після їх одужання вказівкою центру переправляли за лінію фронту. Зусиллями лікарів-підпільників Г.С. Андрієвського, С.С. Єліонського, Є.Х. Осташової, фельдшера А.І. Абакумова на "велику землю" було відправлено 13 офіцерів і політруків Радянської армії.

Лікар М.І. Тайожний, працюючи на біржі німецької адміністрації, за допомогою машиністки Галини Скляррової забезпечував медичну групу бланками, картками та іншими документами. Лаборант С.М. Молчанова забезпечувала центр фіктивними лабораторними даними

про наявність туберкульозних паличок, рентгенотехнік О.О. Ляховський розібрав 6 рентгенівських апаратів і значну кількість фізіотерапевтичних приладів, які зберіг у себе до приходу радянських військ.

Медичні працівники Є.А. Батейкіна-Зелінська, О.Г. Шиліна-Швед, О.П. Коноваленко, П.П. Полякова, В.Є. Федорова та інші створили підпільний склад запаса одягу, продуктів харчування, медикаментів, якими користувалися підпільники, вели агітаційну роботу серед населення, піднімаючи його на боротьбу з окупантами.

В жовтні 1943 р. радянські війська підійшли до території області. В березні 1944 р. місто Миколаїв і в квітні вся область були звільнені від німецько-фашистських окупантів.

Велика Вітчизняна війна мала всенародний характер, вона була справедливою, в ній боротьба за національну незалежність злилася з боротьбою із захисту своєї Батьківщини. 1047 підпільників Миколаївщини, серед яких 41 медичний працівник, за мужність, яка була проявлена під час боротьби з німецько-фашистськими окупантами, були нагороджені орденами і медалями "Партизан" першого ступеня.

Під девізом "Ніхто не забутий, нічого не забуто" нині в області проводяться урочисті заходи, конференції, виставки тощо, присвячені 60-річчю Перемоги.

МЕДИЦИНА В ГОДЫ ВОЙНЫ

М.Б. Мирский

В год, когда мы отмечаем 60-летие великой Победы, следует напомнить о нашем долге перед памятью павших, перед ветеранами войны и, следует подчеркнуть особо, перед подвигом наших медиков, нашей медицины и здравоохранения, сохранивших миллионы человеческих жизней: бесспорно, это был настоящий подвиг. Достижения медицины и здравоохранения нашей страны в Великую Отечественную войну - славная страница истории, непреходящая ценность для следующих поколений. На фронте и в тылу было сделано очень многое, чтобы организовать помощь раненым воинам, не допустить возникновения эпидемий, сберечь подрастающее поколение, создать службу охраны здоровья рабочих оборонных предприятий, обеспечить население медицинской помощью.

В годы войны наши медики вернули в строй 72,3% раненых и 90,6% больных воинов. По данным Ф.И. Комарова, если эти проценты представить в абсолютных цифрах, то число раненых и больных, возвращенных в строй медицинской службой за все годы войны, составило около 17 млн. человек. Если сопоставить эту цифру с